

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
VLADA TUZLANSKOG KANTONA

**IZVJEŠTAJ O IMPLEMENTACIJI
STRATEGIJE RAZVOJA TUZLANSKOG KANTONA
2016.-2020. GODINA**

ZA PERIOD JANUAR-JUNI 2017. GODINE

Tuzla, juli 2017. godine

SADRŽAJ

LISTA PRILOGA	2
UVOD	3
1. STANJE I KRETANJE RAZVOJA U KANTONU	4
1.1. Demografske karakteristike i kretanja	4
1.2. Analiza pravnih osoba i privrednih subjekata	6
1.3. Pregled osnovnih pokazatelja ekonomskih kretanja	7
1.4. Poreski prihodi	9
1.5. Pregled stanja i kretanja u oblasti društvenog razvoja	10
2. IZVJEŠTAJ O PROVOĐENJU INTEGRIRANE STRATEGIJE RAZVOJA	12
2.1. Plan praćenja i izvještavanja o implementaciji	13
2.2. Sveobuhvatno stanje implementacije sa finansijskim izvještajem	13
2.3. Institucionalni kapaciteti za upravljanje razvojem	15
2.4. Izazovi u provedbi Integrirane strategije razvoja	17

LISTA PRILOGA

Prilog - Izvještaj o implementaciji Operativnog/Akcionog plana Strategije razvoja Tuzlanskog kantona 2016. – 2020. godina za period januar-juni 2017. godine

UVOD

Skupština Tuzlanskog kantona je na sjednici održanoj 29.01.2016. godine donijela Odluku kojom je usvojila Strategiju razvoja Tuzlanskog kantona za period 2016-2020.godina ("Službene novine Tuzlanskog kantona", broj: 2/16 od 12.02.2016.godine), a koja je dostupna na sljedećem linku:

http://www.vladatk.kim.ba/Vlada/Novosti_2014/strategija/Strategija_razvoja_TK_za_period_2016_2020godina.pdf

Strategija razvoja Tuzlanskog kantona 2016.–2020. godina predstavlja ključni strateško-planski dokument Tuzlanskog kantona, koji treba da podstiče njegov budući rast i razvoj, te predstavlja osnovu za izradu detaljnih planova i programa u pojedinim sektorima, kreira osnovu za praćenje napretka te potiče na saradnju i dogovor u planiranju različitih nivoa vlasti i društveno-ekonomskih partnera.

Kao takva, Strategija razvoja Tuzlanskog kantona je u skladu sa strategijama i politikama na višim nivoima vlasti, i to prije svega sa Strategijom razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2010.-2020. godina, ali i sa drugim sektorskim strategijama viših nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini.

Odlukom o usvajanju Strategija razvoja Tuzlanskog kantona zadužuje se Vlada Tuzlanskog kantona da svake godine donosi Operativni/Akcioni trogodišnji plan sa finansijskim okirom za sprovođenje Strategije razvoja.

Pored toga Ministarstvo razvoja i poduzetništva Tuzlanskog kantona je određeno kao Jedinica za planiranje i upravljanje razvojem u Tuzlanskom kantonu da priprema šestomjesečne i godišnje izvještaje o stanju implementacije Strategije razvoja Tuzlanskog kantona. Šestomjesečne izvještaje predstavlja Vladi, a godišnje predstavlja Vladi i Skupštini Tuzlanskog kantona..

Sva kantonalna ministarstva i drugi kantonalni organi su zaduženi da aktivno učestvuju u razvojnim procesima u Tuzlanskom kantonu, te da imenuju službenike, kao predstavnike svojih organa, koji će biti zaduženi za vršenje poslova koordinacije i druge poslove utvrđene Strategijom razvoja.

Stvarni rezultati razvoja, koji proizlaze iz implementacije strategije razvoja, mogu biti vidljivi i mjerljivi jedino ukoliko se sistemski provodi praćenje i vrednovanje realizacije strategije. Da bi se postiglo povezivanje razvojnih politika na širem regionalnom nivou i povezivanje politika ministarstava sa provedbom mjera Strategije, Odjeljenje za razvoj u okviru Ministarstva razvoja i poduzetništva Tuzlanskog kantona, vrši pripremu polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o stanju implementacije Strategije razvoja Tuzlanskog kantona, te isti predstavlja Vladi i Skupštini Tuzlanskog kantona,

Shodno tome, Vlada Tuzlanskog kantona je usvojila:

- Izvještaj o implementaciji Strategije razvoja Tuzlanskog kantona 2016.-2020. godina, za period januar-juni 2016.godine (25.07.2016. godine),
- Operativni/Akcioni plan 2017.-2019.godina Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2016-2020.godina (27.01.2017. godine),
- Izvještaj o implementaciji Strategije razvoja Tuzlanskog kantona 2016.-2020. godina za 2016.godinu (03.03.2017. godine), a koji je i Skupština Tuzlanskog kantona prihvatila (24.03.2017. godine).

Navedeni dokumenti su dostupni na web stranici Vlade TK:

<http://www.vladatk.kim.ba/vlada-tk/strategija-razvoja-tuzlanskog-kantona-za-period-2016-2020-godina>

1. STANJE I KRETANJE RAZVOJA U KANTONU

Na osnovu prikupljenih statističkih podataka može se reći da su kretanja u BiH ekonomiji, nakon izlaska iz globalne ekonomske krize, tokom 2015. i 2016. kao i početkom 2017. godine imala uzlaznu putanju. Sveukupno gledano raspoloživi pokazatelji ukazuju na blagi rast ekonomskih aktivnosti, međutim politička situacija, odsustvo strukturnih reformi i nedovoljan rast investicija i dalje sprečavaju brži ekonomski rast privrede Federacije BiH, odnosno kantona u Federaciji BiH.

1.1. Demografske karakteristike i kretanja

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku u 2016. godini na području TK živi ukupno 443.053 stanovnika, što čini 20,08% stanovnika FBiH. Broj stanovnika u odnosu na prošlu godinu u Tuzlanskom kantonu je manji za 55.713, a u Federaciji BiH za 128.117.

Gustoća naseljenosti u TK u 2016. godini iznosi 167,3 stan/km² i po tom podatku TK spada u kategoriju gusto naseljenih kantona i znatno je veći od prosjeka naseljenosti u Federaciji BiH (84,5 stan/km²). Najgušće naseljeno područje u Kantonu je grad Tuzla (376,3 stan/km²).

Tuzlanski kanton zauzima površinu od 2.649 km², odnosno 10,17% teritorije FBiH ili 5,18% teritorije Bosne i Hercegovine.

Osnovni problemi koji opisuju demografska kretanja na području Tuzlanskog kantona su: negativan migracijski saldo, napuštanje sela i pritisak na gradska sjedišta kao i pad broja novorođene djece.

Pregled gustine naseljenosti stanovništva Tuzlanskog kantona po općinama/gradu u 2016. godini dat je u Tabeli 1.:

Tabela 1. Gustina naseljenosti po općinama/gradu u Tuzlanskom kantonu u 2016. godini

Općina	Površina općina u km ²	Broj naseljenih mjesta	Stanovništvo	Gustina naseljenosti
Banovići	185	20	22.827	123,4
Čelić	140	20	10.276	73,4
Doboj - Istok	41	6 ¹	10.105	246,5
Gračanica	216	23	45.229	209,4
Gradačac	218	34	39.148	179,6
Kalesija	201	28	32.961	164,0
Kladanj	331	48	12.070	36,5
Lukavac	337	44	43.952	130,4
Sapna	118 ²	13	10.938	92,7
Srebrenik	248	49	39.644	159,9
Teočak	29	10	7.345	253,3
Tuzla	294	66	110.642	376,3
Živinice	291	29	57.916	199,0
T K	2.649	390	443.053	167,3
FBiH	26.109,7	3.336	2.206.231	84,5

Izvor podataka: Federalni Zavod za statistiku; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

¹ Općina Doboj Istok je dostavila primjedbu na podatak da je broja naseljenih mjesta 5.

² Općina Sapna je dostavila primjedbu na podatak da je površina Općine 122,35 km².

Grad Tuzla je najnaseljenije mjesto sa 110.642 stanovnika, drugo naseljeno mjesto sa 57.916 je općina Živinice, a najmanje naseljena je općina Teočak sa 7.345 stanovnika, koja je ujedno i površinom najmanja općina (29 km²). Najveću površinu zauzima općina Lukavac sa 337 km², a slijedi je Kladanj sa 331 km².

U 2015. i 2016. godini zabilježen je negativan prirodni priraštaj čime se nastavila tendencija smanjenja broja rođenih u posljednjim godinama.

Tabela 2. Prirodni priraštaj u Tuzlanskom kantonu u 2016.godini

Pregled kretanja prirodnog priraštaja po općinama/gradu u Tuzlanskom kantonu				
Općina	Stanovništvo	Živorodeni	Umrli	Prirodni priraštaj
Banovići	22.827	225	168	57
Čelić	10.276	62	103	-41
Doboj - Istok	10.105	97	125	-28
Gračanica	45.229	422	346	76
Gradačac	39.148	358	375	-17
Kalesija	32.961	300	244	56
Kladanj	12.070	101	100	1
Lukavac	43.952	293	423	-130
Sapna	10.938	62	63	-1
Srebrenik	39.644	323	311	12
Teočak	7.345	37	49	-12
Tuzla	110.642	916	1.135	-219
Živinice	57.916	531	482	49
Pregled kretanja prirodnog priraštaja u Tuzlanskom kantonu po godinama				
2014.	499.144	4.069	3.503	566
2015.	498.766	3.888	4.093	-205
2016.	443.053	3.903	4.053	-150
januar -april 2017.		1.037	1.353	-316
Pregled kretanja prirodnog priraštaja u Federaciji BiH po godinama				
2014.	2.336.722	19.187	19.371	-184
2015.	2.334.348	18.935	20.885	-1950
2016.	2.206.231	19.110	20.558	-1448
januar -april 2017.		5.417	7.194	-1.777

Izvor podataka: Federalni Zavod za statistiku; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

1.2. Analiza pravnih osoba i privrednih subjekata

Na području TK u 2016. godini poslovalo je ukupno 9.071 pravnih lica čijom strukturom preovladavaju mala i srednja preduzeća (99%) i 11.439 obrta, što čini ukupno 20.510 poslovnih subjekata. Ovaj broj bilježi porast od 2,89% u odnosu na 2015. godinu kada je bilo registrovanih 19.933 privrednih subjekata. Broj poslovnih subjekata u TK u 2016. učestvuje u ukupnom broju poslovnih subjekata u Federaciji BiH sa 19,59%. Struktura poslovnih subjekata po općinama/gradu u Tuzlanskom kantonu sa pregledom kretanja u periodu 2014.-2016. godina, kao i poređenja sa FBiH, data je u Tabeli 3.:

Tabela 3. Struktura poslovnih subjekata u TK i FBiH stanje 31.12. 2016.

Pregled kretanja strukture poslovnih subjekata u Tuzlanskom kantonu po općinama/gradu						
Općina	Stanovništvo	Broj preduzeća				Broj preduzeća na 1000 stanovnika
		Ukupno	Pravna lica	Podružnice u sastavu pravnih lica	Fizička lica obrtnici	
Banovići	22.827	960	305	203	452	42,1
Čelić	10.276	527	162	92	273	51,3
Doboj - Istok	10.105	552	184	143	225	54,6
Gračanica	45.229	2.608	797	588	1.223	57,7
Gradačac	39.148	2.661	877	559	1.225	68,0
Kalesija	32.961	1.386	414	337	635	42,0
Kladanj	12.070	802	256	128	418	66,4
Lukavac	43.952	2.405	653	454	1.298	54,7
Sapna	10.938	348	108	91	149	31,8
Srebrenik	39.644	2.019	748	544	727	50,9
Teočak	7.345	284	78	50	156	38,7
Tuzla	110.642	9.202	3.654	2.030	3.518	83,2
Živinice	57.916	2.501	835	526	1.140	43,2
T K	443.053	26.255	9.071	5.745	11.439	59,3
Pregled kretanja strukture poslovnih subjekata u Tuzlanskom kantonu po godinama						
2016.	443.053	26.255	9.071	5.745	11.439	59,3
2015.	498.766	25.541	8.806	5.608	11.127	51,2
2014.	499.144	25.004	8.566	5.534	10.904	50,1
Pregled kretanja strukture poslovnih subjekata u Federaciji BiH po godinama						
2016.	2.206.231	134.019	55.491	28.941	49.602	60,7
2015.	2.334.348	131.291	53.436	28.225	49.630	56,2
2014.	2.336.722	129.315	51.875	27.840	49.600	55,3

Izvor podataka: Federalni Zavod za statistiku; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Prema statističkim podacima ukupan broj poslovnih subjekata u FBiH na dan 31.12.2016. godine iznosio je 105.093, što je više za 2,0 % u odnosu na prethodnu godinu. Ukupan broj poslovnih subjekata u TK iznosi 20.510 i viši je za 577 ili 2,9% u odnosu na prethodnu godinu. Broj poslovnih subjekata u TK učestvuje u ukupnom broju poslovnih subjekata u Federaciji BiH sa 19,5%.

Registrovan broj pravnih lica u 2016. godini u FBiH iznosio je 55.491, što je više za 3,8% u odnosu na prethodnu godinu, dok u TK broj registrovanih pravnih lica iznosi 9.071, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 265 ili 3,0%. Broj registrovanih pravnih osoba u TK učestvuje u ukupnom broju registrovanih pravnih osoba u Federaciji BiH sa 16,3%.

Broj registrovanih fizičkih lica - obrtnika u FBiH sa stanjem na dan 31.12.2016. godine iznosio je 49.602, što je manje za 0,1% u odnosu na prethodnu godinu, dok u TK broj registrovanih obrtnika iznosi 11.439 što je više za 312 ili 2,8% u odnosu na 2015. godinu. Broj registrovanih fizičkih lica - obrtnika u TK učestvuje u ukupnom broju registrovanih fizičkih lica - obrtnika u Federaciji BiH sa 23,1%.

U 2016. godini u Federaciji BiH ostvaren je izvoz u ukupnom iznosu od 6.260 mil. KM što je za 1,9% više u odnosu na izvoz u 2015. godini. U TK izvoz iznosi 1.269 mil. KM što je za 6,2% više u odnosu na prethodnu godinu. Izvoz TK-a učestvuje u ukupnom izvozu FBiH sa 20,3%.

Povećanje izvoza zabilježeno je u većini općina TK, a najviše u Živinicama za 42,3%, Čeliću za 23,4% i Kalesiji za 19,5% dok je najveće smanjenje izvoza zabilježeno u općinama Teočak za 60,9% i Sapna za 21,4%.

U 2016. godini u Federaciji BiH ostvaren je uvoz u ukupnom iznosu od 10.925 mil. KM što je za 2,3% više u odnosu na 2015. godinu. U TK uvoz iznosi 1.547 mil. KM što je za 0,1% više u odnosu na prethodnu godinu. Uvoz TK-a učestvuje u ukupnom uvozu FBiH sa 14,2%.

Najviše povećanje uvoza zabilježeno je u općinama Teočak za 411,2%, Sapna za 197,8% i Srebrenik za 15,0%, dok je najveće smanjenje uvoza zabilježeno u općinama Lukavac za 13,0% i Doboj-Istok za 2,7%.

Procenat pokrivenosti uvoza izvozom u 2016. godini u FBiH iznosi 57,3 %, a u TK 82,1%.

1.3. Pregled osnovnih pokazatelja ekonomskih kretanja

Zaposlenost

U aprilu 2017. godine je u Tuzlanskom kantonu zabilježeno 85.164 zaposlenih osoba što je za 428 više nego na kraju 2016. godine, kada je bilo više zaposlenih za 1.737 osoba u odnosu na 2015. godinu. Broj zaposlenih u TK učestvuje u ukupnom broju zaposlenih u FBiH u 2016. sa 18,5%.

Ukupan prosječan broj zaposlenih u FBiH u 2015. godini iznosio je 450.121, a u 2016. godini se povećao na 457.974, što je više za 7.853 ili 1,74% u odnosu na 2015. godinu.

Povećanje broja zaposlenih zabilježeno je u skoro svim kantonim tokom 2016. godine, a najviše u Srednjobosanskom za 4,5%, Zapadno-hercegovačkom kantonu za 4,1%, Unsko-sanskom za 2,9% i Bosansko-podrinjskom za 2,4%, dok je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu zabilježen pad broja zaposlenih za 1,2% i u Kantonu 10 za 0,03% u odnosu na prethodnu godinu.

Nezaposlenost

Na području TK je u aprilu 2017. godine evidentirano 88.058 nezaposlenih lica što je manje za 3.635 u odnosu na kraj prethodne godine, a u poređenju sa krajem 2014. godine ovaj broj je manji za 10.947 osoba. Na kraju 2016. godine u Federaciji BiH broj nezaposlenih lica iznosi 372.207 što je manje za 17.658 u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 4. Pregled osnovnih pokazatelja ekonomskih kretanja u TK i FBiH po godinama

Pregled osnovnih pokazatelja ekonomskih kretanja u Tuzlanskom kantonu po godinama					
Godina	2014	2015	2016	III 2017	IV 2017
Broj zaposlenih	81.588	83.427	84.736	84.737	85.164
Broj nezaposlenih	99.005	97.412	91.693	89.021	88.058
Prosječna neto plaća, u KM	739	733	744	779	755
Prosječna bruto plaća, u KM	1.118	1.111	1.129	1.186	1.147
Izvoz - ukupno, 000 KM	1.128.000	1.194.560	1.269.084	140.927	131.092
Uvoz - ukupno 000 KM	1.399.000	1.544.731	1.546.718	161.148	147.267
Pokrivenost uvoza izvozom (%)	80,6	77,3	82,1	87,5	89,0

Pregled osnovnih pokazatelja ekonomskih kretanja u Federaciji BiH po godinama					
Godina	2014	2015	2016	III 2017	IV 2017
Broj zaposlenih	443.587	450.121	457.974	462.473	464.531
Broj nezaposlenih	391.427	390.204	377854	365.255	360.807
Prosječna neto plaća, u KM	833	830	839	867	847
Prosječna bruto plaća, u KM	1.272	1.269	1283	1.328	1.297
Izvoz - ukupno, 000 KM	5.778.901	6.142.381	6.259.782	613.840	614.711
Uvoz - ukupno 000 KM	10.353.991	10.678.330	10.925.411	1.088.699	999.826
Pokrivenost uvoza izvozom(%)	55,80	57,50	57,30	56,40	61,50

Izvor podataka: Federalni Zavod za statistiku; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Plaće

Prosječna neto plaća isplaćena u TK u aprilu 2017. godine iznosila je 755 KM i nešto je veća od one u 2016. godini, a manja je za 84 KM u odnosu na iznos prosječne mjesečne neto plate u FBiH (839 KM).

U 2016. godini, u FBiH prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosila je 839 KM. Najviša prosječna neto plaća je tokom 2016. godine evidentirana u Kantonu Sarajevo (1.018 KM), a najniža u Srednjobosanskom kantonu (678 KM).

Najviše zaposlenih u TK u martu 2017. ima grad Tuzla, sa 30.866 zaposlenih, zatim slijede Gračanica (9.375), Živinice (8.800) i Lukavac (8.194). Najmanje zaposlenih ima Teočak sa 439 registrovanih zaposlenih osoba. Najveću prosječnu neto plaću dobije radnik u Tuzli (874 KM) i Banovićima (844), a najmanju u Doboju Istoku (532 KM).

Kvalifikovani radnici čine najveći broj nezaposlenih u Tuzlanskom kantonu (29.255), zatim slijede nekvalifikovani (26.697), najmanje nezaposlenih su osobe sa nižom stručnom spremom (33). Grad Tuzla ima najviše nezaposlenih (18.559), a najmanje ima Teočak (1.632).

1.4. Poreski prihodi

Prema podacima Porezne uprave FBiH u 2016. godini, poreski prihodi (porezi građana i porez na dohodak) Tuzlanskog kantona iznose 49.127.000 KM, što je u odnosu na prošlu godinu više za 22,01%. U FBiH ovi prihodi iznose 344.606.000 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 18,57 % (prihodi u 2015. godini su iznosili 290.622 hilj. KM), dok poreski prihodi po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u FBiH iznose 156 KM i viši su za 25,3 % u odnosu na prethodnu godinu.

Poreski prihodi po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u Tuzlanskom kantonu iznose 111 KM, što je u odnosu na prošlu godinu više za 22,2% i što je 71,0% u odnosu na prosjek FBiH. Najviši poreski prihodi po glavi stanovnika ostvareni su u Tuzli u iznosu od 179 KM, a najniži u općini Sapna 23 KM.

Tabela 5. Poreski prihodi po općinama/gradu u Tuzlanskom kantonu u 2016. godini

Općina	Stanovništvo	Prihodi - u hiljadama KM	Prihodi/PC po glavi stanovnika u KM	Prihodi po glavi stanovnika u KM FBiH = 100
Banovići	22.827	3.046	133	85,4
Čelić	10.276	556	54	34,7
Doboj - Istok	10.105	587	58	37,2
Gračanica	45.229	4.312	95	61,0
Gradačac	39.148	2.788	71	45,6
Kalesija	32.961	1.648	50	32,0
Kladanj	12.070	777	64	41,2
Lukavac	43.952	6.357	145	92,6
Sapna	10.938	251	23	14,7
Srebrenik	39.644	2.293	58	37,0
Teočak	7.345	285	39	24,9
Tuzla	110.642	19.777	179	114,4
Živinice	57.916	6.449	111	71,3
T K	443.053	49.127	111	71,0
FBiH	2.206.231	344.606	156	100,00

Pregled po uporedivim kantonima

Kanton Sarajevo	417.498	119.946	287	183,9
Zeničko-dobojski kanton	361.031	47.983	133	85,1
Hercegovačko-neretvanski kanton	219.395	44.280	202	129,2

Izvor podataka: Federalni Zavod za statistiku; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

1.5. Pregled stanja i kretanja u oblasti društvenog razvoja

Obrazovanje

Na području Tuzlanskog kantona u školskoj 2016./17. godini registrovano je 247 ustanova za osnovno i srednje obrazovanje koje pohađa 54.587 djece/učenika. Ovaj broj učenika ima tendenciju smanjenja jer je u prethodnoj školskoj godini bio 56.221, a godinu dana ranije 58.989 učenika.

U FBiH, ukupan broj učenika osnovnog obrazovanja u 2016/17 godini iznosi 188.430 što je manje u odnosu na prethodnu godinu kada je bilo 190.194 učenika. Broj učenika na jednog nastavnika i prosječan broj učenika u odjeljenju u osnovnom obrazovanju ima i dalje tendenciju smanjenja. I dalje, određeni broj djece ostaje izvan školskog sistema. To su djeca posebno ranjive kategorije poput pripadnika romske nacionalnosti, djeca iz porodica u stanju socijalne potrebe, i to najčešće u ruralnim sredinama, te djeca s posebnim obrazovnim potrebama.

Tabela 7. Pregled osnovnog i srednjeg obrazovanja u TK početak 2016/2017 godine

Općine	Osnovno obrazovanje					Stanovništvo
	Broj škola	Broj odjeljenja	Broj učenika	Broj nastavnika	Broj učenika na 1000 stanovnika	
Banovići	13	94	2.006	169	88	22.827
Čelić	7	50	922	79	90	10.276
Doboj - Istok	5	50	1.018	75	101	10.105
Gračanica	20	223	4.472	377	99	45.229
Gradačac	23	169	3.838	278	98	39.148
Kalesija	19	154	3.038	228	92	32.961
Kladanj	9	54	1.019	92	84	12.070
Lukavac	26	158	3.289	285	75	43.952
Sapna	6	40	811	29	74	10.938
Srebrenik	26	183	3.858	326	97	39.644
Teočak	4	29	560	43	76	7.345
Tuzla	33	390	8.470	718	77	110.642
Živinice	20	268	5.535	406	96	57.916
T K	211	1.862	38.836	3.105	88	443.053
Federacija BiH	1.078	9.527	188.430	15.024	85	2.206.231

Općine	Srednje obrazovanje					Stanovništvo
	Broj škola	Broj odjeljenja	Broj učenika	Broj nastavnika	Broj učenika na 1000 stanovnika	
Banovići	1	30	668	66	29	22.827
Čelić	1	13	242	38	24	10.276
Doboj - Istok	1	16	316	54	31	10.105
Gračanica	2	78	1.703	172	38	45.229
Gradačac	2	59	1.511	160	39	39.148
Kalesija	1	28	624	65	19	32.961
Kladanj	1	13	286	31	24	12.070
Lukavac	3	44	977	115	22	43.952
Sapna	1	17	312	84	29	10.938
Srebrenik	1	41	1.043	87	26	39.644
Teočak	1	10	203	28	28	7.345
Tuzla	19	295	6.363	703	58	110.642
Živinice	2	61	1.503	138	26	57.916
T K	36	705	15.751	1.741	36	443.053
Federacija BiH	213	3.755	82.816	8.523	38	2.206.231

Izvor podataka: Federalni Zavod za statistiku; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

Zdravstvo

Na području Tuzlanskog kantona djeluje 13 domova zdravlja sa 168 područnih ambulanti i 228 timova porodične medicine.

U 2016. godini u FBiH na 1 ljekara evidentirano je 463 , a na 1 stomatolga 3758 stanovnika, što je nešto manje nego prethodne godine. U 2015. godini u FBiH na 1 ljekara evidentirano je 486 , a na 1 stomatolga 4.018 stanovnika. Broj ljekara u apsolutnom iznosu je manji, ali zbog smanjenja ukupnog broja stanovnika imamo tendenciju smanjenja broja stanovnika na 1 ljekara. Pored toga evidentno je da imamo povećanje broja stomatologa i na nivou FBiH i Tuzlanskog kantona, a smanjenje broja ljekara u odnosu na prošlu godinu na nivou FBiH za 37 ljekara od čega 24 iz Tuzlanskog kantona.

Pregled broja zdravstvenih radnika na području Tuzlanskog kantona dat je u sljedećem tabelarnom prikazu:

Tabela 8. Zdravstvo u Tuzlanskom kantonu u 2016. godini

Općina	Stanovništvo	Broj ljekara	Broj stomatologa	Broj bolesničkih postelja	BROJ STANOVNIKA		
					Na 1 ljekara	Na 1 stomatologa	Na 1 bolničku postelju
Banovići	22.827	25	3	0	913	7.609	0
Čelić	10.276	10	1	0	1.028	10.276	0
Doboj - Istok	10.105	8	2	0	1.263	5.053	0
Gračanica	45.229	68	6	107	665	7.538	423
Gradačac	39.148	45	6	160	870	6.525	245
Kalesija	32.961	29	2	0	1.137	16.481	0
Kladanj	12.070	9	1	0	1.341	12.070	0
Lukavac	43.952	61	9	0	721	4.884	0
Sapna	10.938	12	1	0	912	10.938	0
Srebrenik	39.644	44	4	0	901	9.911	0
Teočak	7.345	8	0	0	918	0	0
Tuzla	110.642	623	24	1.341	178	4.610	83
Živinice	57.916	80	13	0	724	4.455	0
Pregled kretanja zdravstva u Tuzlanskom kantonu po godinama							
2016.	443.053	1.022	72	1.608	434	6.154	276
2015.	498.766	1046	68	1.599	477	7.335	312
2014.	499.144	1.029	61	1.609	485	8.183	310
Pregled kretanja zdravstva u Federaciji BiH po godinama							
2016.	2.206.231	4.764	587	8.379	463	3.758	263
2015.	2.334.348	4.801	581	8.414	486	4.018	277
2014.	2.336.722	4.625	576	8.245	505	4.057	283

Izvor podataka: Federalni Zavod za statistiku; Obrada: Federalni zavod za programiranje razvoja

2. IZVJEŠTAJ O PROVOĐENJU INTEGRIRANE STRATEGIJE RAZVOJA

Strategijom razvoja Tuzlanskog kantona 2016. – 2020. godina definisana je vizija razvoja, koja predstavlja težnju, dugoročnu namjeru, pravac djelovanja i poželjno stanje u budućnosti kantona. U tom smislu, vizija razvoja Tuzlanskog kantona je predstavljena kao „Tuzlanski kanton - otvorena, ekonomski atraktivna i društveno dinamična evropska regija, koja na prepoznatljiv način osigurava spoj industrijske tradicije, održivog razvoja i kvalitete života za svoje građane i ljude koji u njemu borave, rade i investiraju“. Ova vizija ostvarit će se kroz postizanje ključnih razvojnih ciljeva strategije:

1. Osigurati stabilnost i prosperitet razvoja privrede Tuzlanskog kantona;
2. Uspostaviti efikasne sisteme upravljanja razvojem ljudskih potencijala i tržišta rada, u cilju povećanja zapošljavanja;
3. Poboljšati kvalitetu života, sigurnost i socijalnu uključenost građana i učiniti politiku socijalne zaštite pravičnom i djelotvornom;
4. Modernizovati i učiniti ekonomski održivom javnu infrastrukturu, prvenstveno saobraćajnu, vodnu i energetska;
5. Uspostaviti funkcionalan sistem zaštite okoliša i održivog upravljanja prirodnim resursima.

2.1. Plan praćenja i izvještavanja o implementaciji

Stvarni rezultati razvoja, koji proizlaze iz implementacije strategije razvoja, mogu biti vidljivi i mjerljivi jedino ukoliko se sistemski provodi praćenje i vrednovanje realizacije strategije. Sistemsko praćenje i vrednovanje (monitoring i evaluacija) realizacije strategije omogućava mjerenje nivoa ostvarenja postavljenih ciljeva, dajući također mogućnost za poduzimanje pravovremenih mjera u cilju eventualnih korekcija.

Da bi se postiglo kontinuirano povezivanje razvojnih politika na širem regionalnom nivou i povezivanje politika ministarstava sa provedbom mjera Strategije, Odjeljenje za razvoj u okviru Ministarstva razvoja i poduzetništva TK vrši pripremu polugodišnjeg/godišnjeg izvještaja o stanju implementacije, odnosno izvještaja o razvoju Tuzlanskog kantona, čime se omogućava aktivnija uloga u praćenju provedbe Strategije razvoja TK.

2.2. Sveobuhvatno stanje implementacije sa finansijskim izvještajem

Ukupno planirana sredstva za realizaciju Strategije razvoja Tuzlanskog kantona su na nivou od 346.971.980 KM za ukupno 45 mjera u svim sektorima od čega je za 2016.godinu planiran iznos od 55.153.742 KM, a vrijednost sredstava uloženi po svim osnovama iznosi 16.416.355 KM. Prilikom izrade Izvještaja o implementaciji Strategije razvoja Tuzlanskog kantona 2016.-2020. godina za 2016.godinu zbog kašnjenja dostavljanja relevantnih podataka od strane Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede TK nije stiglo blagovremeno obraditi sve podatke vezano za realizovane poticaje. U okviru Prioriteta 1.2. "Jačati konkurentnost sektora poljoprivrede" u 2016.godini utrošena su veoma značajna sredstva za realizaciju mjera:

1.2.1. Zaštite i uređenja poljoprivrednog zemljišta, okrupnjavanja zemljišnih posjeda, i uspostave politike održivog upravljanja zemljištem planirana su sredstva u iznosu od 2.200.000,00 KM a realizovan iznos od 65.059,02 KM.

Pored toga realizovana su sredstva u ukupnom iznosu od 16.831.155,19 KM, od čega 13.469.366,84 KM iz Budžeta FBiH i 3.361.788,35 KM iz Budžeta TK, za provođenje mjera:

1.2.2. Direktna plaćanja poljoprivrednim proizvođačima u oblasti biljne proizvodnje iz Budžeta FBiH 1.637.417,65 KM i iz Budžeta TK 1.979.829,58 KM,

1.2.3. Direktna plaćanja poljoprivrednim proizvođačima u oblasti animalne proizvodnje iz Budžeta FBiH 11.812.348,26 KM i iz Budžeta TK 638.522,00 KM,

1.2.4. Razvoj ruralnih područja iz Budžeta TK 341.664,97 KM,

1.2.5. Opće usluge u poljoprivredi iz Budžeta FBiH 19.600,93 KM i iz Budžeta TK 401.771,80 KM.

Shodno tome za 2016.godinu ukupna vrijednost sredstava uloženi za realizaciju Strategije razvoja Tuzlanskog kantona iznosi 33.312.569,21 KM ili 60,40% od planiranih sredstva.

U izvještaju o implementaciji Operativnog/Akcionog plana Strategije razvoja Tuzlanskog kantona 2016. – 2020. godina planirano je provođenje ukupno 45 mjera sa 68 aktivnosti od čega imamo 18 mjera u okviru kojih nisu planirane pojedinačne aktivnosti te ih možemo nazvati opšte ili „samostalne“. Detaljan pregled stanja implementacije mjera/aktivnosti u periodu januar-juni 2017. godine dat je u Tabeli 8.:

Tabela 8. Pregled implementacije mjera/aktivnosti iz Operativnog/Akcionog plana Strategije razvoja Tuzlanskog kantona 2016.-2020. godina

Strateški cilj	Mjere/Aktivnosti				
	Završeno	U toku realizacije	Nije u toku realizacije	Odgođeno	Otkazano
1: Osigurati stabilnost i prosperitet razvoja privrede Tuzlanskog kantona (ekonomski razvoj) - 13 mjera (9 samostalnih) i 13 aktivnosti:	0	18	2	0	0
2: Uspostaviti efikasne sisteme upravljanja razvojem ljudskih potencijala i tržišta rada, u cilju povećanja zapošljavanja (društveni razvoj) - 5 mjera i 17 aktivnosti:	0	15	0	2	0
3: Poboljšati kvalitetu života, sigurnost i socijalnu uključenost građana i učiniti politiku socijalne zaštite pravičnom i djelotvornom -7 mjera i 15 aktivnosti:	0	13	2	0	0
4: Modernizovati i učiniti ekonomski održivom javnu infrastrukturu, prvenstveno saobraćajnu, vodnu i energetska - 9 mjera (6 samostalnih) i 8 aktivnosti	1	10	3	0	0
5: Uspostaviti funkcionalan sistem zaštite okoliša i održivog upravljanja prirodnim resursima - 11 mjera (3 samostalne) i 22 aktivnosti	1	12	11	1	0
UKUPNO	2	68	18	3	0

Ukupno planirana sredstva za realizaciju Strategije razvoja Tuzlanskog kantona su na nivou od 346.971.980 KM za ukupno 45 mjera u svim sektorima od čega je za 2017.godinu planiran iznos od 59.354.741 KM, a vrijednost sredstava uloženi u periodu januar-juni po svim osnovama iznosi 4.602.597 KM i to prema sljedećoj strukturi predstavljenoj u Tabeli 9.:

Tabela 9. Vrijednost realizovanih sredstava po Strateškim ciljevima u periodu januar-juni 2017. godine

Strateški cilj	Vrijednost sredstava uloženi u periodu januar-juni 2017. godini	Ukupno planirana sredstva u 2017. godini
1: Osigurati stabilnost i prosperitet razvoja privrede Tuzlanskog kantona (ekonomski razvoj)	355.644	38.182.240
2: Uspostaviti efikasne sisteme upravljanja razvojem ljudskih potencijala i tržišta rada, u cilju povećanja zapošljavanja (društveni razvoj)	2.891.290	4.262.384
3: Poboljšati kvalitetu života, sigurnost i socijalnu uključenost građana i učiniti politiku socijalne zaštite pravičnom i djelotvornom	174.679	2.402.200
4: Modernizovati i učiniti ekonomski održivom javnu infrastrukturu, prvenstveno saobraćajnu, vodnu i energetska	906.754	11.995.000
5: Uspostaviti funkcionalan sistem zaštite okoliša i održivog upravljanja prirodnim resursima	274.230	2.512.917
UKUPNO	4.602.597	59.354.741

Najviše realizovanih sredstva u periodu januar-juni 2017. godine je u okviru Strateškog cilja2: Uspostaviti efikasne sisteme upravljanja razvojem ljudskih potencijala i tržišta rada, u cilju povećanja zapošljavanja (društveni razvoj) u iznosu od 2.891.290 KM od čega je 2.886.920 KM realizovala JU Služba za zapošljavanje TK za projekte vezane za zapošljavanje u okviru kojih je zaposleno 1230 osoba.

2.3. Institucionalni kapaciteti za upravljanje razvojem

Sistem za razvojno planiranje i upravljanje razvojem predstavlja cjelovit i usklađen proces održivog, ekonomskog, društvenog, okolišnog i prostornog prilagođavanja, na Ustavu i zakonima zasnovanim, potrebama i interesima građana i društva. On podrazumijeva postojanje odgovarajućih finansijskih sredstava, te zahtijeva postojanje odgovarajućeg pravnog, institucionalnog i metodološkog okvira koji bi osigurao djelotvorno i koordinirano planiranje i realizaciju socio-ekonomskih razvojnih prioriteta u Tuzlanskom kantonu.

Sam proces izrade izvještaja o implementaciji za 2016. je ukazao na potrebu uspostavljanja funkcionalnog sistema, te jačanja kapaciteta svih službenika uključenih u proces upravljanja razvojem Tuzlanskog kantona.

Uz institucionalno jačanje, neophodno je planirati materijalno-tehničko i kadrovsko osnaživanje razvojnih mehanizama na nivou kantona, te podizanje nivoa znanja, vještina i kapaciteta službenika koji će biti angažovani na poslovima planiranja i upravljanja razvojem kantona.

Na temelju utvrđenih nedostajućih operativnih kapaciteta Ministarstva razvoja i poduzetništva TK je popunilo upražnjenu poziciju rukovodećeg državnog službenika za oblast razvoja.

Strategijom razvoja Tuzlanskog kantona 2016.–2020. godina propisane su ključne funkcije kantonalnih ministarstava (i relevantnih sektora) kao i drugih kantonalnih organa uprave i kantonalnih upravnih organizacija unutar sistema za upravljanje razvojem.

Federalni zavod za programiranje razvoja u saradnji sa Federalnim ministarstvom pravde i SDC/UNDP Projektom integriranog lokalnog razvoja (ILDLP) proveo je aktivnosti na harmoniziranju planiranja i upravljanja razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine i donošenju Zakona o planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj 32/17 od 28.4.2017.godine). Ovaj Zakon uređuje ciljeve i načela razvojnog planiranja i upravljanja razvojem Federacije BiH, kantona i jedinica lokalne samouprave, uređuje vrste strateških kao i dokumenata neophodnih u postupku njihove implementacije, odgovorna tijela, proces razvojnog planiranja i upravljanja, zatim programiranje, monitoring, evaluaciju i izvješćivanje, financiranje implementacije strateških dokumenata i nadzor.

Vlada Tuzlanskog kantona i Projekat integriranog lokalnog razvoja, koji je zajednička inicijativa Švicarske Vlade i Razvojnog programa Ujedinjenih nacija Bosne i Hercegovine (UNDP BiH), potpisali su je Protokol o saradnji na realizaciji treće faze Projekta integriranog lokalnog razvoja (ILDLP III).

U narednom četverogodišnjem period Treća faza Projekta integriranog lokalnog razvoja (ILDLP III) ima za cilj proširenje i konsolidiranje znanja i sistema za upravljanje razvojem na lokalnom, kantonalnom i entitetskom nivou. Pored ostalog ovaj Protokol o saradnji definiše i podršku Tuzlanskom kantonu u primjeni Zakona o razvojnog planiranju i upravljanju razvojem Federacije Bosne i Hercegovine, uključujući i podršku novom ciklusu planiranja za period iza 2020. godine.

2.4. Izazovi u provedbi Integrirane strategije razvoja

Sistem za razvojno planiranje i upravljanje razvojem predstavlja cjelovit i usklađen proces održivog, ekonomskog, društvenog, okolišnog i prostornog prilagođavanja, na Ustavu i zakonima zasnovanim, potrebama i interesima građana i društva. On podrazumijeva postojanje odgovarajućih finansijskih sredstava, te zahtijeva postojanje odgovarajućeg pravnog, institucionalnog i metodološkog okvira koji bi osigurao djelotvorno i koordinirano planiranje i realizaciju socio-ekonomskih razvojnih prioriteta u Tuzlanskom kantonu.

Nedostaci upravljanja razvojem Tuzlanskog kantona se mogu prevazići jačanjem postojećeg Odjeljenja za razvoj u okviru Ministarstva razvoja i poduzetništva TK, kao efektivnog i funkcionalnog mehanizma za planiranje i upravljanje razvojem i međunarodnu saradnju. Uz institucionalno jačanje, neophodno je planirati materijalno-tehničko i kadrovsko osnaživanje razvojnih mehanizama na nivou kantona, te podizanje nivoa znanja, vještina i kapaciteta službenika koji će biti angažovani na poslovima planiranja i upravljanja razvojem kantona.

Pored navedenog, ključnu ulogu u procesu realizacije strategije imaće druga ministarstva, kantonalne institucije i organi uprave, kao i općine Tuzlanskog kantona. U narednom periodu potrebno je sistem izvještavanja unaprijediti kroz poboljšanje sistemskog praćenja indikatora razvoja na svim nivoima i razmjenu informacija i interakciju sa Odjeljenjem za razvoj u okviru Ministarstva razvoja i poduzetništva u procesu godišnjeg planiranja, budžetiranja, implementacije, monitoringa i realizacije razvojnih prioriteta te osiguravanje i redovno ažuriranje baza podataka relevantnih za razvoj. Pored toga priprema godišnjih/višegodišnjih planova rada za ministarstva bazirati na usvajanju strateških dokumenata (i njihovih operativnih okvira) koji su direktno vezani za budžet i program javnih investicija Kantona.

Na osnovu Operativnog/Akcionog plana sa finansijskim okirom za 2017.-2019.godinu za sprovođenje Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2016-2020.godina Ministarstvo razvoja i poduzetništva provelo je proceduru prikupljanja izvještaja o implementaciji planiranih aktivnosti od strane općina, kantonálnih ministarstava i institucija u njihovoj nadležnosti, Privredne komore TK i Obrtničke komore TK kao i drugih nosioca planiranih aktivnosti, a u cilju pripreme šestomjesečnog izvještaja o implementaciji Strategije razvoja Tuzlanskog kantona 2016-2020.godina.

Na osnovu prikupljenih informacija Ministarstvo razvoja i poduzetništva je uradilo Izvještaj o implementaciji Operativnog/Akcionog plana Strategije razvoja Tuzlanskog kantona 2016-2020.godina za period januar-juni 2017. godine, koji je prilog ovom dokumentu.

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
Ministarstvo razvoja i poduzetništva
Broj: 14/1-02-18301 /17
Tuzla, 19.07.2017. godine

PO OVLAŠTENJU
SEKRETAR MINISTARSTVA
Edin Nišić